

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)
SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **D.H. i J.H.**

ukaranych z art. 116 k.w.

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2023 r., w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji, wniesionej na korzyść ukaranych, przez Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 12 czerwca 2020 r., sygn. akt II W 218/20,

uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia D.H. i J.H. od popełnienia przypisanego im wykroczenia a kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

D.H. i J.H., zostali obwinieni o to, że w K., przy ul. [...], w dniu 05.05.2020 r., około godziny 12.10, wiedząc, że są podejrzani o nosicielstwo choroby zakaźnej, nie przestrzegali nakazów w związku z objęciem ich kwarantanną, tj. o czyny z art. 116 Kodeksu wykroczeń.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach, wyrokiem nakazowym z dnia 12 czerwca 2020 r., sygn. akt II W 218/20, uznał obwinionych za winnych zarzucanych im czynów z art. 116 § 1 pkt 1 k. w. i ukarał ich karą grzywny w wysokości po 500 złotych.

Kasację od tego wyroku na korzyść ukaranych wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa materialnego, to jest art. 116 § 1 pkt 1 k.w., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany ukaranym nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach i uniewinnienie J.H. i D.H. od popełnienia przypisanych im wykroczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Zgodnie z dyspozycją art. 116 § 1 pkt 3 k.w. w brzmieniu obowiązującym w dniu 5 maja 2020 r. za wykroczenie unormowane w tym przepisie ponosi odpowiedzialność osoba, która wiedząc o tym, że jest nosicielem zarazków choroby określonej w punkcie 1, tj. gruźlicy, choroby wenerycznej lub innej choroby zakaźnej lub podejrzanym o nosicielstwo, nie przestrzega nakazów lub zakazów zawartych w przepisach o zapobieganiu tym chorobom lub o ich zwalczaniu albo nie przestrzega wskazań lub zarządzeń leczniczych wydanych na podstawie tych przepisów przez organy służby zdrowia.

Obwinieni nie zostali objęci nadzorem epidemiologicznym, jak również nie wydano w stosunku do nich decyzji nakładającej obowiązek kwarantanny bądź izolacji domowej z powodu zakażenia, bądź podejrzenia choroby zakaźnej (w tym przypadku zakażenia koronawirusem SARS CoV-2). Oczywistym jest, że sam fakt powrotu z zagranicy nie czyni jeszcze osoby powracającej podejrzaną o nosicielstwo zarazków gruźlicy, choroby wenerycznej lub innej choroby zakaźnej. Z opisu czynów obwinionym przypisanych wynika jednak, że zostali oni ukarani za naruszenie nakazu odosobnienia, w związku z objęciem ich kwarantanną nałożoną na nich, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 2 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu

epidemii (Dz. U. z 2020 r., poz.792), m. innymi na osoby powracające z zagranicy. Przekroczenie granicy państwowej przez obwinionych miało bowiem miejsce w dniu 4 maja 2020 r., zatem kwarantanna rozpoczęła swój bieg w dniu 5 maja 2020 r. i miała potrwać 14 dni, czyli do 18 maja 2020 r. Obowiązek zachowania kwarantanny został nałożony na obwinionych w oparciu o przepis rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 491). W przepisie § 2 ust. 2 pkt 2 tego rozporządzenia ustanowiono wobec osób przekraczających granicę państwową, w celu udania się do swojego miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązek odbycia 14-dniowej kwarantanny, licząc od dnia następującego po przekroczeniu tej granicy. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia obowiązek kwarantanny po przekroczeniu granicy Rzeczypospolitej Polskiej miał być równoważny z obowiązkiem wynikającym z art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, a decyzji organu inspekcji sanitarnej nie wydawało się. Jednak jak trafnie zauważył Sąd najwyższy m.in. w wyroku z dnia 27 października 2021 r., sygn. akt III KK 344/21, a także w wyroku z dnia 22 czerwca 2023 r., sygn. akt V KK 60/23, powyższy przepis rozporządzenia nakładający obowiązek 14-dniowej kwarantanny jedynie z powodu faktu przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej został ustanowiony z przekroczeniem upoważnienia ustawowego. Wydając rozporządzenie z dnia 20 marca 2020 r., w oparciu o delegację wynikającą z art. 46 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 ze zm.) Minister Zdrowia mógł bowiem jedynie ustanowić:

- 1) czasowe ograniczenie określonego sposobu przemieszczania się,
- 2) czasowe ograniczenie lub zakaz obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych,
- 3) czasowe ograniczenie funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy,
- 4) zakaz organizowania widowisk i innych zgromadzeń ludności,
- 5) obowiązek wykonania określonych zabiegów sanitarnych,

6) nakaz udostępnienia nieruchomości, lokali, terenów i dostarczenia środków transportu do działań przeciwepidemicznych przewidzianych planami przeciwepidemicznymi,

7) obowiązek przeprowadzenia szczepień ochronnych.

Zatem oczywistym jest, że w drodze rozporządzenia wykonawczego do ww. ustawy, tj. w oparciu o art. 46 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, Minister Zdrowia nie mógł skutecznie i w sposób prawnie wiążący ustanowić obowiązku poddania się 14-dniowej kwarantannie. Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji kompetencje dla organu jakim jest Minister Zdrowia do wydawania rozporządzeń obejmują wyłącznie zakres szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Skoro w świetle obowiązującego w dniu wydania rozporządzenia przepisu ustawy określającego zakres dopuszczalnej delegacji brak było upoważnienia do ustanawiania wobec osób przekraczających granicę państwową obowiązku odbycia 14-dniowej kwarantanny, stanowiącej ze swej istoty formę ograniczenia konstytucyjnej wolności osobistej i wolności poruszania się, to takie wykroczenie poza przyznane upoważnienie stanowiło naruszenie art. 92 ust. 1 Konstytucji. Tym samym wprowadzony bez upoważnienia ustawowego nakazu jako sprzeczny z zagwarantowanymi konstytucyjnie prawami do wolności oraz swobodnego poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 52 ust. i art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji), nie może tworzyć podstawy prawnej do wypełnienia blankietu normy sankcjonowanej z art. 116 § 1 pkt 3 k.w. i prowadzić do ukarania na podstawie tego przepisu.

W związku z powyższym, w zakresie w jakim rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 491) ograniczało bez podstawy wynikającej z ustawy prawa i wolności konstytucyjne, nie mogło zostać uznane za skuteczną i legalną podstawę ukarania obu obwinionych. W przedmiotowej sprawie doszło zatem do rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa materialnego, tj. art. 116 § 1 pkt 3 k.w., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany obwinionym nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

Uchybienie to skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku nakazowego oraz uniewinnieniem obwinionych od popełnienia wykroczenia z art. 116 § 1 pkt 3 k.w. i obciążeniem Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

(WB)

[ał]